

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' l-24 ta' April, 2009

Citazzjoni Numru. 158/2006

A B

-vs-

C B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fil-11 ta' Mejju 2006 li permezz tiegħu l-attur ippremetta:

1. Illi l-kontendenti żżewġu fil-15 ta' Awissu 1988 (Dok. A).
2. Illi l-ħajja konjugali giet resa mpossibbli minħabba abbandun, sevizzi, inġurji gravi, theddid u vjolenza morali kommessi da parti tal-konvenuta u inkompatibilita' ta' karattru.

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Illi miż-żwieġ twieldu żewġ itfal ossia D ta' sittax-il sena u E ta' ħmistax-il sena kif jirriżulta mill-annessi ċertifikati tat-twelid (Dok. B u C).

4. Illi l-kontendenti kienu awtorizzata jipproċedu għas-separazzjoni personali permezz ta' digriet tal-Qorti Ċivili (Sezzjoni Familja), kopja ta' liema qed jiġi esebit bħala Dok. D.

Għaldaqstant l-esponent jitlob umilment li din l-Onorabli Qorti jogħgobha:

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti u dana minħabba raġunijiet imputabbli lill-konvenuta kif hawn fuq premiss.

2. Tiffissa granet u ħinijiet meta l-esponent għandu jkollu aċċess għaž-żewġ itfal tiegħu minuri.

3. Tapplika kontra l-konvenuta s-sanzjonijiet kontemplati fil-Kodiċi Ċivili fosthom dawk kontemplati fl-artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili.

4. Ixxolji l-komunjoni ta' l-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet u tillikwida u taqşam l-istess f'żewġ porzjonijiet li jiġu assenjati waħda lil kull wieħed mill-partijiet, bl-applikazzjoni tas-sanzjonijiet mensjonati fir-raba' talba, okkorrendo billi tinnomina periti nominandi.

5. Tinnomina Nutar Pubbliku sabiex jirċievi l-att opportun tal-qasma u assenjazzjoni u Kuratur sabiex jirrapreżenta l-kontumaċja tal-konvenuta f'każ ta' bżonn.

6. Tordna l-bejgħ bil-liċitazzjoni ta' assi immobbli f'każ li jirriżulta li dawn ma jistgħux jiġu komodament diviżi.

7. Tikkundanna lill-konvenuta tirrestitwixxi lill-attur il-proprjeta' kollha tiegħu parafernali jew il-valur tagħha.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuta ngunta in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa ta' l-attur u l-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta, ippreżentata fit-18 ta' Settembru 2006, li permezz tagħha l-konvenuta eċċepiet bir-rispett:

1. Illi għalkemm l-eċċipjenti taqbel li għandha tiġi dikjarata s-separazzjoni personali bejn il-partijiet, hija pero' teċċepixxi li r-raġunijiet għal dan huma imputabbli unikament lill-attur u dan minħabba sevizzi, eċċessi, ingurji gravi, vjolenza morali u abbandun da parti tiegħu stess fil-konfront tagħha.

2. Illi a rigward tat-tieni talba, l-eċċipjenti taqbel illi fl-añjar interess tat-tfal, hija għandha tkun vestita bil-kura u l-kustodja ta' l-ulied minuri ossia E u D, u dan b'aċċess xieraq versu l-attur.

3. Illi għar-rigward tat-tielet talba, it-talba attriċi għandhom jiġu kollha miċħuda peress illi fid-dawl ta' dak rilevat fl-ewwel eċċezzjoni, din hija nfondata fil-fatt u fid-dritt għar-raġunijiet kif ser jirriżulta mill-provi fil-mori tal-kawża;

4. A rigward tar-raba' talba, l-esponenti ma topponix ruħha għad-dikjarazzjoni ta' xoljiment tal-komunjoni ta' l-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet, pero' in vista ta' l-ewwel eċċezzjoni, mhux talli m'għandhomx jiġu applikati s-sanzjonijiet *ai termini* tal-liġi fil-konfront tagħha, talli l-komunjoni għandha tiġi likwidata u maqsuma f'żewġ porzjonijiet u assenjata lil kull wieħed mill-partijiet, bl-applikazzjoni kontra l-attur tad-dispożizzjonijiet kontenuti fl-artikoli tal-Kodiċi Ċivili.

5. Illi m'hemm xejn x'jiġi restitwit lill-attur, f'dik li hija proprjeta' parafernali tiegħu.

6. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri;

7. Bl-ispejjeż kontra l-attur, li huwa ngunt għas-subizzjoni.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-konvenuta u l-lista tax-xhieda.

Rat l-affidavits preżentati mill-partijiet fosthom dawk tagħhom stess;

Rat id-digriet tagħha tat-23 ta' Marzu 2007 li permezz tiegħu innominat lill-Avukat Dottor Norma Vella bħala perit legali. Rat sussegwentement ir-rapport ta' l-istess perit legali debitament maħluf fl-20 ta' Ġunju 2008;

Rat id-diversi digrieti tagħha kompriż dak tat-23 ta' Novembru 2007 illi permezz tiegħu l-attur ġie ordnat iħallas manteniment ta' ħamsa u għoxrin lira Maltin (Lm25) fil-ġimgħa għall-konvenuta u tlettax-il lira Maltin (Lm13) għall-minuri;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Ikkunsidrat;

Illi kif ġia' ingħad l-attur qed jitlob is-separazzjoni mingħand martu l-konvenuta għas-soliti raġunijiet. Il-partijiet jaqblu li għandhom jisseparaw iżda jwaħħlu f'xulxin għal dan. Il-konvenuta fil-fatt ipproponiet hi stess kawża oħra li qed tiġi deċiża llum ukoll. Minkejja li l-kawża kienet kontestata ħafna għall-inqas fejn jirrigwardja t-tfal (anke għaliex ġia' huma adolexxenti u wieħed minnhom sar maġġorenni fil-mori tal-kawża) ma kienx hemm wisq kuntrast. Għalhekk apparti t-tort ta' min tfarrak iż-żwieġ il-kontestazzjoni prinċipali kienet dwar il-qsim tal-komunjoni ta' l-akkwisti u l-manteniment li l-attur għandu jħallas. Il-Qorti għalhekk se tittratta l-vertenzi f'paragrafi għalihom.

TORT

L-attur fl-affidavit tiegħu jgħid li *jien u l-mara qatt ma qbilna u kellna ħafna argument tul iż-żwieġ kollu*, u jsemmi diversi kwistjonijiet li kienu nqalgħu; jgħid li f'tit xhur wara ż-żwieġ martu ġriet warajh b'sikkina. Isostni li għalkemm għadu jgħix id-dar iħossu mbeżża', u jgħid li hu l-konvenuta F qed jimbuttaha biex tissepara minn miegħu.

Jaċċetta li t-tfal għandhom ikunu fil-kustodja ta' martu iżda *stante* l-eta' tagħhom li jkollu aċċess liberu għalihom. Kien dipost iħallas manteniment ta' għoxrin lira Maltin (Lm20) fil-ġimgħa għat-tfal. Skond il-konvenuta l-inkwriet beda mill-ewwel lejl taż-żwieġ għaliex skond hi, lanqas biss ħares lejha. Ċaħdet li hedditu bis-sikkina u tat verżjoni differenti ta' dak l-inċident. Issemmi xi nċidenti oħra li ħafna drabi jibdew fuq haġa żgħira u mbagħad jikbru.

Wara li eżaminat il-provi, il-Qorti taqbel mal-konklużjonijiet tal-perit legali f'dan l-aspett billi tikkondividi l-konklużjoni tagħha illi l-partijiet it-tnejn jaħtu għat-tifrik taż-żwieġ tagħhom. Anzi l-Qorti żżid li jidher ċar li kien hemm inkompatibilita' estrema bejniethom li daħħlithom f'*sistema costante di vessazione e di disprezzo, di oltraggio e di umiliazioni che rendono almeno insopportabile l' abitazione e la vita comune*'. (ara "**Caterina Agius vs Benedict Agius**" – Prim' Awla 13 ta' Ġunju 1967). Billi ma saritx kontro-talba t-tort ta' l-attur ma hux fundament għall-akkoljiment tat-talba għall-pronunzjament tas-separazzjoni, iżda naturalment il-Qorti tieħdu in konsiderazzjoni fir-rigward tat-talba għall-applikazzjoni ta' l-artiklu 48 tal-Kodiċi Ċivili li l-Qorti se tiċhad. Dan *oltre* l-fatt li l-konvenuta pproponiet hi ukoll kawża għal separazzjoni li naturlament trid tiġi deciza a bażi ta' dawn il-konklużjonijiet.

KURA U KUSTODJA TAL-MINURI

Fil-mori tal-kawża l-minuri D sar maġġorenni u għalhekk il-Qorti se tipprovdi fuq il-minuri E billi tassenja l-kura u kustodja lill-konvenuta kif m'hemmx kontestazzjoni li jsir, u takkorda lill-attur aċċess liberu.

QSIM TAL-KOMUNJONI U RITORN TA' BENI PARAFERNALI

Il-punt kontenzjuż ħafna f'dawn il-proċeduri kien il-konsistenza ta' l-assi tal-komunjoni u kif għandhom jiġu maqsuma. *Oltre* dan l-attur qed jinsisti ukoll li għandu dejn ta' sitt elef lira ma' ħuh, u qed jitlob li dan jiġi meħud in konsiderazzjoni. Il-Qorti pero' taqbel ma' dak li ssottomettiet il-konvenuta li l-Qorti ma għandhiex tieħu konjizzjoni ta'dan l-allegat kreditu. Jekk il-kreditur

imsemmi jidhirli li għandu jaġixxi huwa għandu jagħmel dan fuq inizjattiva tiegħu.

Fir-rigward tal-komunjoni ta' l-akkwisti l-ikbar problema hija jekk għandhomx jinbiegħu ż-żewġ proprjetajiet 'x' u 'z', li ġew akkwistati separatament fiż-żwieġ. Garaxx bin-numru 'y' fl-istess triq huwa proprjeta' parafernali tal-konvenuta u ġie mniffed magħhom. Il-Qorti ma tħossx li jekk tordna l-bejgħ tal-fondi 'x' u 'z' se ssolvi l-problema tal-partijiet, anzi jkunu qed jissograw li jsibu ruħhom bla dar għaliex huwa problematiku kif se jsibu fejn joqogħdu bir-rikavat (li jkollu jinqasam). Dan għaliex il-valur intier tal-proprjeta huwa *circa* mija u erbat elef Ewro (€104,000) u naturalment m'hemmx ċertezza ta' xejn li jista' jingieb dan il-prezz permezz tas-subasta. Kwindi il-Qorti se tassenja t-terran 'z' lill-konvenuta u l-mezzanin 'x' lill-attur. Dan jista' jsir għaliex il-fondi niffduhom il-partijiet u għalhekk jistgħu jerggħu jsiru żewġ fondi. Billi t-terran imiss mal-garaxx ikun aħjar li dan jibqa' miegħu peress li kif ġia' ingħad il-garaxx huwa proprjeta' parafernali tal-konvenuta.

L-attur qed jirreklama affarijiet oħra. Qed jitlob li jiġi kompensat għax-xogħol li għamel hu fil-garaxx numru 'y' imsemmi. Fil-fatt l-ewwel ippreżenta rikors (wara li kien ġia' ġie redatt ir-rapport tal-perit legali) fejn talab li ssir stima tal-valur tal-fond, fis-sens li tiġi valutata ż-żieda fil-valur tiegħu għaliex skond hu din iż-żieda tinkwadra taħt l-artikolu 1320 tal-Kodiċi Ċivili bħala frott tal-beni parafernali li għandu jidhol fil-komunjoni. Il-Qorti ċaħdet it-talba *stante* li l-provi kienu ġia' magħluqa, iżda rriservatlu d-dritt li jressaq provi dwar spejjeż li seta' għamel. Iżda wara li ppreżenta affidavit il-Qorti laqgħet it-talba għall-isfilz tiegħu permezz ta' digriet tal-5 ta' Diċembru 2008 għall-istess raġuni. Għalhekk l-attur ma ressaq ebda prova fir-rigward u t-talba tiegħu ma tistax tintlaqa'.

Fir-rigward imbagħad tal-qliegħ mill-bejgħ ta' proprjeta' li kien xtara qabel iż-żwieġ (il-bejgħ sar matul iż-żwieġ), il-Qorti ma tarax kif tista' tiegħu konjizzoni tagħhom għaliex m'hemm ebda prova ta' x'sar minnhom dawn il-flus. L-attur ma ġabx prova kif intefqu u f'hiex. Probabbilment nefaqqom għax kellu bżonn jonfoqqom – jista' jkun

nafaqhom fuq il-familja jew biex jixtri l-proprjetajiet li jifformaw il-komunjoni. Madankollu in mankanza ta' prova ta' fejn jinsabu jew f'hiex intefqu, il-Qorti ma tistax tordna lill-konvenuta tħallas il-valur tal-qliegħ li sar.

Fir-rigward tad-depożiti bankarji, dawn tant huma minimi li jkun aħjar li kif issuġġeriet il-perit legali, kull parti żżomm il-kontijiet li huma f'isimha u jinqasmu dawk bi sħab a skans ta' problemi oħra. Il-vetturi li huma ta' l-istess valur se jiġu assenjati waħda lill-kull parti. Ma tressqux provi dwar mobbli oħra.

MANTENIMENT

Fil-bidu tal-kawża peress li t-tfal kienu t-tnejn minorenni l-Qorti kienet iddekretat ħlas ta' disgħin lira Maltin (Lm90) kull ħmistax li eventwalment ġie ridott għal tmienja u tletin lira Maltin (Lm38) fil-ġimgħa – liema ammont kien imqassam ħamsa u għoxrin lira (Lm25) għall-konvenuta u tlettax-il lira (Lm13) għall-minuri. Il-Qorti għar-raġunijiet ġia' msemmija ma tarax għaliex il-konvenuta għandha tiġi privata mill-manteniment. Il-perit legali ssuġġeriet ħlas ta' disgħa u sittin Ewro u disgħin centezmu (€69.90) fil-ġimgħa; il-Qorti tirrimarka wkoll li anke l-minuri li baqa' waslet biex issir maġġorenni, u għalhekk biex tevita iktar litigazzjoni fir-rigward se tordna li l-attur għandu jħallas lill-konvenuta disgħin Ewro (€90) fil-ġimgħa għall-konvenuta u għaxar Ewro (€10) fil-ġimgħa għall-minuri. Il-manteniment għall-istess minuri għandu jjeqaf kif appena din tagħlaq it-tmintax-il sena, salv naturalment kull dritt ta' l-istess minuri skond il-liġi fir-rigward. Il-konvenuta tipperċepixxi pensjoni żgħira għall-invalidita' u naturalment f'każ li din tieqaf għal xi raġuni, jibqagħlha dejjem id-dritt li titlob awment in vista tal-bdil fiċ-ċirkostanzi tagħha. Il-Qorti taqbel ukoll li dak li qal l-attur fir-rigward tal-qliegħ tiegħu m'huwa affidabbli xejn.

DEĊIŻJONI

Il-Qorti għalhekk qed tiddeciedi l-kawza billi:

- 1. Tippronunzja s-separazzjoni bejn il-kontendenti iżda b'tort tal-partijiet indaqs;**

2. Tilqa' t-tieni talba billi filwaqt li l-kustodja tal-minuri E tkun affidata f'idejn il-konvenuta, l-attur ikollu aċċess liberu;
 3. Tiċhad it-tielet talba u għalhekk tordna lill-attur iħallas manteniment ta' disgħin Ewro (€90) fil-ġimgħa lill-konvenuta, u għaxar Ewro (€10) fil-ġimgħa *rebus sic standibus* għall-minuri (sakemm din tagħlaq it-tmintax-il sena);
 4. Tordna li ssir il-qasma bejn il-fond 'x' u 'z', taht is-supervizjoni ta' l-AIC Mario Cassar (spejjeż fir-rigward jinqasmu bejn il-partijiet fi kwoti indaqs) b'dan li l-fond numru 'x' jiġi assenjat lill-attur u l-fond numru 'z' lill-konvenuta; il-garaxx numru 'y' fl-istess triq jiġi ritonat lill-konvenuta bħala beni parafernali; kull parti tiġi assenjata l-kontijiet bankarji f'isimha u jekk hemm xi kontijiet flimkien jinqasmu fi kwoti indaqs bejniethom; tordna li l-vettura ___ tiġi assenjata lill-attur u dik ___ lill-konvenuta;
 5. Għall-iskop tal-pubblikazzjoni tal-kuntratt tinnomina lin-Nutar Alexander Sciberras Trigona u l-Avukat Dottor Charmaine Galea bħala kuratriċi tal-kontumaċi u l-istess att għandu jiġi publikat fl-edifiċju tal-Qorti fid-data li tiffissa l-Qorti stess fuq talba tan-Nutar nominand jew xi hadd mill-partijiet.
 6. Tiċhad is-sitt talba.
 7. Tiċhad is-seba' talba.
- L-ispejjeż tal-kawża jkunu a kariku indaqs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----